

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 462/2022-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Ľuboslavom Kašubom, Na vŕšku 1, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV č. k. 65D/326/2017-303, Dnot 45/2017M z 9. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia jej základného práva základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktoré zároveň navrhuje zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Žiada o priznanie náhrady trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľka bola účastníčkou dedičského konania ako dcéra poručiteľa [REDAKOVANÉ], zomr. [REDAKOVANÉ]. Poručiteľ mal ešte ďalšie dve deti. Počas dedičského konania bolo zistené, že poručiteľ zanechal závet a listinu o vydedení, ktorou vydedil všetky tri svoje deti. V závete ustanovil za jedinú dedičku svojho majetku svoju manželku, ktorá však zomrela v roku

2014. Z tohto dôvodu ako dedičia prichádzali do úvahy deti predumrelých súrodencov poručiťa (štyria synovci a jedna neter). Deti poručiťa zhodne namietali existenciu poručiťom použitých dôvodov vydedenia, preto okresný súd uznesením z 11. januára 2019, právoplatným 16. júla 2019, konanie o dedičstve prerušil a podľa § 194 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) odkázal sťažovateľku a jej dvoch súrodencov, ktorých dedičské právo sa javilo ako menej pravdepodobné, aby v lehote jedného mesiaca podali na okresnom súde žalobu o určenie, že sú dedičmi po poručiťovi.

3. ██████████, sestra sťažovateľky, podala 11. februára 2019 na okresnom súde žalobu o určenie, že závet poručiťa spolu s listinou o vydedení sú neplatné, že dôvody vydedenia nie sú dané, vydedenie ██████████ nie je platné a o určenie, že ██████████ je dedičom po poručiťovi. Rozsudkom okresného súdu č. k. 4C/7/2019-108 z 9. júla 2020 (právoplatný 15. augusta 2020) bola žaloba ██████████ zamietnutá. Okresný súd zároveň zistil, že zvyšné dve deti poručiťa, teda ani sťažovateľka, žalobu v určenej lehote nepodali.

4. Napadnutým uznesením okresný súd konajúci súdnym komisárom v dedičskej veci rozhodol tak, že dedičstvo nadobúdajú synovci a netere poručiťa. Vzhľadom na správanie a nepodanie žaloby dvomi deťmi poručiťa a na neúspech dcéry poručiťa v určovacom konaní uplatnil § 194 ods. 3 CMP, podľa ktorého ak žaloba nebola podaná v lehote, ak bolo konanie o žalobe zastavené alebo ak bola žaloba odmietnutá, platí, že spor o dedičstvo bol rozhodnutý v neprospech žalobcu.

III.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka argumentuje, že žalobu o určenie, že je dedičom po poručiťovi, podala a konanie je vedené na okresnom súde pod. sp. zn. 10C/29/2019. Toto konanie nie je dosiaľ ukončené. Sťažovateľka sa 18. júna 2021 dozvedela, že 9. júna 2021 okresný súd vo veci samej rozhodol, a to s právoplatnosťou k 9. júnu 2021. Podľa jej názoru žalovaní vedome a úmyselne zamlčali notárovi prejednávajúcemu dedičstvo informáciu o tom, že stále prebieha konanie o určenie dediča poručiťa. Žalovaní mali vedomosť o konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 10C/29/2019, keďže sú jej účastníkmi, a v tomto konaní podávali písomné vyjadrenia.

6. Okresný súd podľa sťažovateľky mohol v konaní pokračovať až po tom, čo sa právoplatne rozhodne v konaní sp. zn. 10C/29/2019. Keďže takto okresný súd nepostupoval, odňal sťažovateľke prístup k súdu.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný spor, ktorý sťažovateľka svojou ústavnou sťažnosťou vyvolala, je v prvom rade sporom skutkovej povahy. Okresný súd vychádzal zo skutkového poznatku, že sťažovateľka žalobu na určenie, že je dedičkou po poručiťovi, nepodala, a preto, rešpektujúc § 194 ods. 2 CMP na základe tohto zistenia, nepokračoval v dedičskom konaní so sťažovateľkou. Na druhej strane, sťažovateľka k ústavnej sťažnosti priložila potvrdenie okresného súdu z 23. júna 2021, podľa ktorého v súdnom spore sťažovateľky proti synovcom a neteri poručiťa „sa na Okresnom

súde Bratislava IV vedie súdne konanie vo veci žaloba o určenie dediča poručiteľa pod sp. značkou 10C/29/2019. Súdne konanie nie je právoplatne skončené“.

8. V popísaných okolnostiach skutkového sporu ústavný súd stál pred úvahou, či zisťovať podrobnejšie okolnosti konaní, ktoré sa kvôli vydedeniu sťažovateľky na okresnom súde viedli. Napokon však dospel k záveru, že to nie je nevyhnutne potrebné pre rozhodnutie ústavnej sťažnosti.

9. Ak je totiž informácia o prebiehajúcom konaní sp. zn. 10C/29/2019 pravdivá a vierohodná, potom je zrejmé, že súdny komisár v dedičskom konaní nebol 9. júna 2021 oprávnený rozhodnúť o okruhu dedičov a vo veci samej bez účasti sťažovateľky. Podľa § 194 ods. 2 CMP súd pokračuje v konaní s účastníkmi podľa výsledku sporu a podľa § 194 ods. 3 CMP len ak žaloba nebola podaná v lehote, ak bolo konanie o žalobe zastavené alebo ak bola žaloba odmietnutá, platí, že spor o dedičské právo bol rozhodnutý v neprospech žalobcu. Tvrdenie sťažovateľky jednoznačne smeruje k záveru, podľa ktorého hypotéza § 194 ods. 3 CMP nebola 9. júna 2021 naplnená, preto sa neuplatnil dôsledok spočívajúci v jej neúspechu v spore, a preto v zmysle § 194 ods. 2 CMP notár ako súdny komisár nemohol pokračovať v dedičskom konaní bez účasti sťažovateľky. Rešpektujúc argumentačnú líniu sťažovateľky, potom v čase rozhodovania v merite dedičskej veci bola účastníkom dedičského konania, napadnuté uznesenie jej preto malo byť doručované a mala právo podať proti nemu odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Ústavný súd pripomína, že sťažovateľka sa 18. júna 2021, teda 9 dní po jeho vydaní dozvedela o napadnutom rozhodnutí a sama uvádza, že jej právny zástupca bol ihneď nahliadnuť do notárskeho spisu.

10. V popísaných okolnostiach ústavný súd konštatuje, že sťažovateľke nič nebránilo podať proti napadnutému uzneseniu súdneho komisára odvolanie ako riadny opravný prostriedok, o ktorom by rozhodoval buď okresný súd podľa § 72 ods. 2 CMP, alebo odvolací súd podľa § 72 ods. 1 CMP. V rámci konania o odvolaní by potom predmetom dokazovania museli byť skutočnosti, ktoré sťažovateľka prednáša v ústavnej sťažnosti a len následne by bolo možné ustáliť, či v deň vydania napadnutého uznesenia bola sťažovateľka účastníčkou dedičského konania, či s ňou notár ako s účastníčkou dedičského konania mal konať, či jej z tohto dôvodu malo byť napadnuté uznesenie doručované a či v okolnostiach, ktoré už nastali, vôbec mohlo nadobudnúť právoplatnosť. Sťažovateľka však v ústavnej sťažnosti netvrdí ani nepreukazuje, že by takto postupovala, ale sa hneď obrátila ústavnou sťažnosťou na ústavný súd.

11. Ak by sa okolnostiach predmetnej veci ústavný súd ústavnou sťažnosťou sťažovateľky meritórne zaoberal, jeho postup by bol popretím princípu subsidiarity jeho právomoci, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy. Je príkazom pre každého, kto namieta porušenie svojho základného práva, aby rešpektoval postupnosť právnej ochrany a pred tým, ako podá ústavnú sťažnosť, požiadal o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu. Preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietnuť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, lebo netvrdila ani nepreukázala, že by pred podaním ústavnej sťažnosti vyčerpala právne prostriedky (konkrétne odvolanie proti napadnutému uzneseniu súdneho komisára), ktoré jej priznáva zákon na ochranu jej základných práv a slobôd.

12. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo význam rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky prednesených v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého uznesenia, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. augusta 2022

Peter Straka
predseda senátu